

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 322/09-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Mgr. I. J., S., zastúpeného advokátom JUDr. M. Š., M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 45/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Mgr. I. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. augusta 2009 doručená sťažnosť Ing. Mgr. I. J., S. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. Š., M., ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 45/2009.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Dňa 21. 12. 2007 podal sťažovateľ návrh na Okresný súd Martin vo veci zníženia výživného, nakoľko sa na jeho strane zmenili osobné pomery do tej miery, že nebolo objektívne v jeho schopnostiach a možnostiach prispievať na výživu dcéry výživným stanoveným rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 20P/235/2004 a to vo výške 12. 000,- Sk /398,33 €/ . Zameškané výživné bolo sťažovateľovi povolené v zmysle uvedeného rozhodnutia splácať v splátkach po 10. 000,- Sk /332 €/.

V zmysle podania zo dňa 21. 12. 2007 konal Okresný súd Martin vo veci a po vykonanom dokazovaní vydal rozsudok č. k. 5C/311/07-226, ktorým vyslovil, že návrh sťažovateľa pokiaľ žiadal určiť výživné vo výške 2.500,- Sk /83 €/ nebol dôvodný. Po vykonanom rozsiahlom dokazovaní uložil sťažovateľovi prispievať na výživu dcéry sumou 5.000,- Sk /166 €/ mesačne od 1. 2. 2008.

Proti rozsudku okresného súdu podala v zákonnej lehote odvolanie dcéra sťažovateľa prostredníctvom splnomocnenej zástupkyne. Rozsudok okresného súdu žiadala zrušiť, vec vrátiť súdu na nové konanie, resp. zmeniť a návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietnuť.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, preskúmal vec v intenciách ust. § 212 ods. 1 O. s. p., Po doplnení dokazovania rozsudok okresného súdu zmenil a návrh navrhovateľa zamietol.

Sťažovateľ v prvom rade namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu jeho nespokojnosti s rozsudkom krajského súdu č. k. 9Co/45/2009 z 2. 4. 2009, ktoré je podľa sťažovateľa rozporuplné a arbitrárne...

Sťažovateľ sa domnieva, že odvolací súd... jednostranne preferoval protistranu a jeho osobu diskriminoval, čím porušil zásadu rovnosti strán v súdnom konaní...

Podstata námietok proti rozhodnutiu krajského súdu spočíva v názore sťažovateľa, že krajský súd v danej veci preukazoval, alebo sa zaoberal preukazovaním jeho údajného účelového znižovania si príjmu. V napadnutom rozhodnutí sa krajský súd obmedzil iba na konštatovania, ktoré prezentuje v jeho neprospech. A to aj napriek tomu, že sťažovateľ už v konaní pred prvostupňovým súdom vysvetlil jednotlivé skutočnosti, životné situácie ako aj

dôvody, ktoré ho viedli k jeho počínaniu. Jeho argumentami sa však odvolací súd nezaoberal, nevzal ich do úvahy. Jednostranne skonštatoval oboznámenie sa s jeho vyjadrením k odvolaniu, už však neuviedol argumenty v ňom prezentované. Odporca vysvetlil, čo ho doviedlo k predaju hnutel'ného majetku, uzatvoreniu dedičskej dohody. Sloboda rozhodnutia, ktorá má platiť v demokratických štátoch, sa prejavuje aj v slobodnej vôli účastníkov dedičského konania pri uzatvorení dedičskej dohody. Súd nijak nevzal do úvahy skutočnosť, že aj v prípade, že by sťažovateľ prijal svoj zákonný dedičský podiel, stal by sa iba podielovým spoluvlastníkom spoločne s matkou a sestrou. Akýkoľvek predaj spoluvlastníckeho podielu za účelom zabezpečenia finančných prostriedkov na úhradu výživného je pre sťažovateľa nemysliteľné, nakoľko by sa týmto pripravil o strechu nad hlavou. V nehnuteľnosti býva rovnako jeho matka. Dedičskou dohodou v prospech matky a sestry si voči obidvom splnil morálnu povinnosť, keď mu obidve finančne vypomáhali a sťažovateľ si bol v čase dedičského konania jednoznačne vedomý, že poskytnuté finančné prostriedky nebude schopný vrátiť.

Prvostupňový súd ako aj súd odvolací, mohli pozitívne vyhodnotiť práve predaj hnutel'ných vecí - automobilu, aby si takýmto spôsobom na istý čas zabezpečil finančné prostriedky a bol schopný platiť výživné dcére. Skutočnosťou však zostáva, že obidva súdy takéto počínanie sťažovateľa vyhodnotili jednostranne v jeho neprospech a videli v ňom iba úmysel znížiť svoj majetok pre účely konania o výživnom.

Sťažovateľ na záver poznamenáva, že rozhodnutie krajského súdu do v súčasnosti stavia do situácie, kedy je pre neho výkon jeho súčasného povolania problematický, nakoľko nie je v jeho možnostiach prispievať na výživu dcéry výživné v súdom stanovenej výške. Týmto ho rozhodnutie krajského súdu nepriamo núti vzdať sa súčasného povolania, alebo vykonávať popri ňom súčasne iné, aby bol aspoň z časti schopný uhrádzať tak vysoké výživné. Sťažovateľ sa preto domnieva, že rozhodnutie krajského súdu v tomto smere narúša jeho ústavné právo na slobodný výber povolania.

Rovnako poznamenáva, že ako spisovateľovi sa ho mimoriadne osobne dotýka stav, kedy nie je schopný platiť vysoké výživné v plnej sume a v súvislosti s tým, je voči jeho osobe vedené trestné stíhanie pre nezaplatenie výživného. Uvedené, samozrejme, veľmi nepriaznivo vplyva na jeho povest', na ktorej si ako spisovateľ zakladá. Sťažovateľ je podľa svojho vedomia vedcom a ako taký vytvára spoločenské hodnoty v oblasti vedeckého

bádania a umenia, čo mu Ústava priamo zaručuje. Sťažovateľ opakovane dodáva, že značka neplatiča výživného sa ho ako vedca a umelca mimoriadne dotýka na osobnej cti a povesti...“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„V právnej veci navrhovateľa Ing. Mgr. I. J..., bytom S., M., právne zast. JUDr. M. Š., advokátom so sídlom v M., proti odporkyni I. J..., bytom... M., právne zast. JUDr. Z. S., advokátkou so sídlom v Ž., v konaní o zníženie výživného vedenom na Krajskom súde Žilina pod sp. zn. 9Co/45/2009 bolo porušené právo navrhovateľa na prejednanie veci podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, kde všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 (čl. 47) rovní.

Prikazuje sa Krajskému súdu Žilina aby rozsudok sp. zn. 9Co/45/2009 zo dňa 2. 4. 2009 o zníženie výživného, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 5C/311/07-226 zrušil.

Prikazuje sa Okresnému súdu Martin, aby rozsudok sp. zn. 5C/311/07-226 o zníženie výživného zo dňa 2. 10. 2008 potvrdil.

Slovenská republika - Krajský súd Žilina je povinný zaplatiť Ing. Mgr. I. J. trovy konania a trovy právneho zastúpenia vo výške 289,74 € /2 úkony á 115,90 €, 19 % DPH 44,04 €, paušál á 2 x 6,95 €/ do troch dní od doručenia nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V sťažnosti je výrazne oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05), keď navyše znenie

petitu sťažnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa nemá ústavný súd dôvod spochybňovať.

Týmito pravidlami sa ústavný súd spravoval aj pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa. V danom prípade to znamenalo, že ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť iba v rozsahu korešpondujúcom s návrhom na rozhodnutie vo veci samej (petitom), teda v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

Je pravda, že v odôvodnení sťažnosti sťažovateľ poukazuje na porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, no keďže ich neuviedol v petite sťažnosti, ústavný súd môže túto časť sťažnosti považovať iba za súčasť argumentácie sťažovateľa.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní. Rovnosť účastníkov súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Podstata tejto ústavnej zásady spočíva v tom, že všetci účastníci občianskeho súdneho konania (osobitne sporového konania) majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka, nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov sa stane žalobcom a ktorý z účastníkov je žalovaný (II. ÚS 35/02).

Jednou zo súčastí koncepcie spravodlivého súdneho konania je tiež princíp rovnosti zbraní, ktorý okrem iného vyžaduje, aby každý účastník mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník (I. ÚS 49/01).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal Okresnému súdu Martin návrh na zníženie výživného, ktoré bol povinný platiť na svoju dcéru podľa právoplatného súdneho rozhodnutia, a to zo sumy „12.000,- Sk /398,33 €/“ na sumu „2.500,- Sk /83 €/“ mesačne.

Okresný súd svojím rozsudkom č. k. 5 C 311/2007-226 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) čiastočne vyhovel návrhu sťažovateľa a znížil výšku výživného na sumu „5.000,- Sk /166 €/“ mesačne.

Na základe odvolania dcéry sťažovateľa krajský súd rozsudkom sp. zn. 9 Co 45/2009 z 2. apríla 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) zmenil rozsudok okresného súdu tak, že návrh sťažovateľa na zníženie výživného zamietol.

Sťažovateľ vidí porušenie svojho základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v nesprávnych skutkových a právnych záveroch v rozsudku krajského súdu.

Podľa sťažovateľa krajský súd dospel k nesprávnemu záveru o tom, že v prípade sťažovateľa neboli naplnené dôvody na zníženie výživného voči jeho dcére, najmä nesprávne a v neprospech sťažovateľa vyhodnotil skutočnosť predaja motorového vozidla a uzavretie dedičskej dohody sťažovateľom.

Podľa názoru ústavného súdu postup krajského súdu nesignalizuje možnosť vyslovenia porušenia označeného základného práva sťažovateľa, pretože chýba, resp. z argumentácie sťažovateľa nevyplýva príčinná súvislosť medzi označeným základným právom a postupom a rozsudkom krajského súdu v posudzovanom konaní.

Sťažovateľom uvádzaná argumentácia neobsahuje žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že v posudzovanom konaní nemal sťažovateľ vytvorené rovnaké procesné možnosti na uplatnenie svojich procesných práv a plnenie svojich procesných povinností ako druhý účastník konania bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán.

Skutočnosť, že sa sťažovateľ nestotožňuje so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu, nie je argumentom, ktorý by svedčil o porušení jeho procesných práv a rovnosti účastníkov posudzovaného konania.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Ústavný súd konštatuje, že podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde je k sťažnosti potrebné pripojiť kópiu právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu. Žiadna z týchto listín však k návrhu pripojená nebola.

V súvislosti s týmto nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ je zastúpený advokátom. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konanie, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (obdobne II. ÚS 117/05). Z uvedeného by bolo možné sťažnosť odmietnuť aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2009